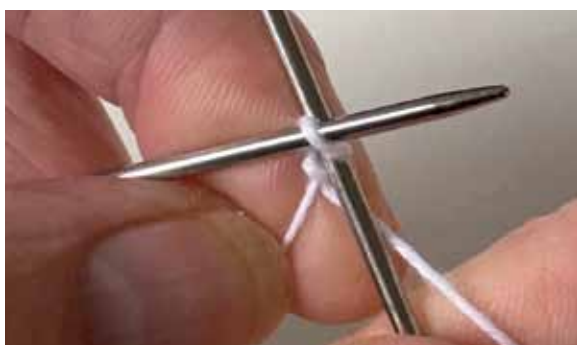

Aanwijzingen bij het breien

Verklaringen van de begrippen zoals die bij het breien van deze kantpatronen het meest voorkomen. In het boek van Christine Sluter staan aanwijzingen voor het breien. Anno nu worden de meeste termen nog steeds gebruikt, maar soms merkt ze op dat ze iets niet uitlegt omdat dit algemeen bekend zou zijn, helaas gaat dat wel eens om een begrip dat we inmiddels niet meer kennen. Mede daarom heb ik besloten om alle breitechnische details die zij beschrijft in hedendaags taalgebruik hier op te nemen.

1 Breiend opzetten: In de beginlus insteken voor het maken van de tweede steek. Je breit deze nu gewoon recht

2 Als je de tweede steek overzet op de linkernaald. zorg dan dat de rechterpoot van de lus voor zit en steek de rechternaald opnieuw in zoals hier

Opzetten (foto's 1, 2)

Christine Sluter gebruikt uitsluitend de gebreide opzet. Hiervoor maak je een beginlusje en zet dat op de linkernaald. Steek de rechternaald hierin van links naar rechts en brei een rechte steek (1). Steek met de linkernaald vervolgens in de rechterpoot van het lusje. Zet de steek zo weer over op de

linkernaald, steek weer in en brei hierin weer een rechte steek (2), zet deze weer over op de linkernaald en ga zo door. Dus de linkernaald vult zich met de nieuwe steken. In de eerste toer na deze opzet moet de eerste steek altijd gebreid worden en niet afgehaald.

M: Wanneer je tussentijds in het breiwerk steken moet opzetten, doe je dit net zo, alleen draai je het breiwerk daarvoor even om naar de achterkant, dus je linkernaald komt nu in je rechterhand en andersom. Na het opzetten van deze extra steken draai je het werk terug om en breit gewoon verder met de volgende steek in het schema.

Afhalen

Dit betekent dat je een steek van de linker- op de rechternaald overzet zonder deze te breien, normaal steek je de naald dan in alsof je averecht gaat breien. Bij de kantrandjes (neiges) in dit boek wordt de eerste steek van elke toer, tenzij anders vermeld, altijd afgehaald alsof je recht gaat breien, dit geeft een mooiere rand. Daarbij breng je, na het recht afhalen van de kantsteek, de werkdraad die aan de voorkant zit naar achteren tussen de naalden door, de volgende steek is namelijk vrijwel altijd recht.

3 Recht breien

Recht breien (foto 3)

Je breit met de draad achter het werk, daarbij steek je de rechternaald van links naar rechts door de voorste 'poot' van de lus die de eerste steek vormt op de linkernaald, slaat de werkdraad van achteren naar voren om de rechternaald en trekt die door de lus met behulp van de rechternaald, de nieuwe lus blijft nu op de rechternaald, de oude lus glijdt daarbij van de linkernaald af.

4 *Averecht breien*

Averecht breien (foto 4)

Christine Sluter noemt dit 'naatjes' breien, een naatje is een averechte steek. Dit gaat zoals bij recht breien, maar nu met de draad voor het werk, daarbij steek je de rechternaald van rechts naar links door de voorste 'poot' van de lus die de steek vormt op de linkernaald. Sla de draad van rechts naar links achterlangs om de punt van de rechternaald, haal de lus door de oude steek en laat die van de linkernaald afglijden.

5 *Verdraaid recht breien*

Verdraaid recht breien (foto 5)

Je breit met de draad achter het werk, daarbij steek je de rechternaald van voor naar achter door de achterste 'poot' van de lus die de steek vormt op de linkernaald. Dit vormt strakkere gedraaide steken die een bepaald effect geven.

Let op:

Bij de kantjes (neiges) wordt de laatste steek van een toer altijd verdraaid recht gebreid, behalve bij een kantje met 'agrement', daarbij moet de laatste steek aan de voorkant altijd recht gebreid worden, dit wordt beschreven in de legenda.

Minderen

Elk type mindering geeft een ander effect in je breiwerk en daarom moet je ze precies zo breien als in het schema staat aangegeven.

6 *Twee recht samenbreien*

2 of 3 recht samenbreien (foto 6)

Brei 2 steken recht samen als 1 steek. Deze steek leunt in het breiwerk visueel naar rechts, het spiegelbeeld daarvan is de overhaling (abo), die naar links leunt.

Brei 3 steken samen als 1 steek. Dit kan lastig zijn, zeker met katoen waar weinig rek in zit, Je kunt in dat geval ook de eerste steek recht afhalen, dan 2 recht samenbreien en de afgehaalde steek hier overheen halen.

7 *Abo, hier wordt de afgehaalde steek over de gebreide steek gehaald*

Abo (overhaling) (foto 7)

Abo staat voor afhalen, breien, overhalen. Je haalt een steek af (alsof je recht gaat breien), dan brei je de volgende steek recht en haalt de afgehaalde steek hier met de punt van je linker-naald overheen, dus 2 steken worden 1 steek. Deze steek leunt visueel naar links in je breiwerk en is het spiegelbeeld van 2 recht samenbreien.

8 Twee verdraaid recht samenbreien

2 of 3 verdraaid recht samenbreien (foto 8)

Steek nu in de achterste poot van de lussen in. Als bij 3 steken verdraaid samenbreien het tegelijk insteken niet lukt kun je het beste de eerste steek verdraaid recht afhalen, dan de volgende 2 steken verdraaid recht samenbreien en de afgehaalde steek hier overheen halen.

9 Twee averecht samenbreien

2 of 3 averecht samenbreien (foto 9)

Brei 2 of 3 steken averecht samen als 1 steek. Rek de steken een voor een eerst een beetje op dan gaat het insteken wat soepeler. Op zich gaat dit gemakkelijker dan recht samenbreien.

10 Twee verdraaid averecht samenbreien

2 verdraaid averecht samenbreien (foto 10)

Die is echt lastig en komt eigenlijk alleen voor wanneer je een rondbreipatroon toch heen en weer breit. Rek daarvoor je steken eerst wat op, dan gaat het soepeler.

Afkanten

Brei een steek, brei de volgende en haal de vorige steek hier overheen. Ga zo verder. Voor de puntjes aan de diverse kantrandjes wordt geregeld tussentijds een deel van de steken afgekant, aangegeven in het schema met liggende streepjes. Voorbeeld: als er 4 streepjes staan (4 afkanten) aan het begin van een toer, haal je de eerste steek af, brei je 1 steek en haalt de afgehaalde steek over de gebreide steek, brei daarna nog 3 x 1 steek en haal steeds de vorige over. Je maakt 4 keer een overhaling en dan houd je van 5 steken 1 steek over. Deze laatste steek is in het schema altijd getekend als de eerstvolgende steek na de liggende streepjes.

Meerderen

Voor het meerderen door middel van steken erbij opzetten zie 'opzetten' bij **M**. Meestal wordt er gemeerdert door middel van omslagen. Een omslag is bedoeld om een decoratief gaatje te maken in het breiwerk. Een gaatje betekent ook dat je er een nieuwe steek bijmaakt, deze wordt in de volgende toer gewoon gebreid. Bij een breiwerk dat overall even breed is wordt elke omslag gecompenseerd met een mindering. Door meer gaatjes te maken dan steken te minderen in een toer ontstaan bijvoorbeeld de puntjes aan een kantrandje. Het teveel aan steken wordt dan in een latere toer weer geminderd of afgekant.

11 Omslaan

Omslaan (foto 11)

Na een rechte steek maak je een omslag door de draad, die dan achter is, onder de rechternaald naar voren te brengen en dan meteen over de naald terug naar achteren. Na een averechte steek breng je de draad van voor naar achter onder de naald door en weer bovenlangs terug. In ieder geval moet er na het breien van de volgende steek een draadlusje over de naald liggen tussen de vorige steek en deze steek in.

12 Breien van dubbele omslagen aan de achterkant

Dubbele omslagen (foto 12)

Vaak staan er in de schema's meerdere omslagen achter elkaar getekend. Het effect daarvan is een groter gaatje in je kantwerk. Daarbij sla je de draad meerdere keren om de rechternaald. Deze serie omslagen wordt meestal in de volgende toer om en om recht en averecht gebreid. Dat kan soms even lastig zijn en je moet dan opletten dat je geen winding overslaat, tel je steken goed.

Omslag aan de zijkant

Soms begint de toer (meestal aan de achterkant) met een omslag bijvoorbeeld bij een 'agrement'. De draad wordt dan aan het begin van de toer om de naald geslagen, doe dit losjes en rek de omslag wat op, direct na het breien van de eerstvolgende steek, dit geeft een decoratief lusjesrandje. Het lusje wordt gewoon gebreid in de volgende toer.

Meerderen door lus opnemen (foto 13)

Dit komt zelden voor in deze patronen, maar Christine noemt het wel. Hierbij neem je een draad op uit de vorige toer, tussen twee steken in en brei deze verdraaid recht.

13 Meerderen door tussenlus opnemen. Steek nu de linkernaald van links naar rechts door de voorste poot van deze lus, dus voor rechternaald langs, sla de draad om de rechternaald en brei aldus de lus verdraaid recht af

14 Kantsteken opnemen, hier aan de voorzijde van het werk. Steek door de voorste helft van de kantsteken in en haal de werkdraad door als bij recht breien

Steken langs de rand opnemen (foto 14)

Wanneer je aan de zijkant steken moet opnemen pak je de lusjes op van de kantsteken. Aan de voorkant van je werk gebruik je daarvoor alleen de voorste helft van de kantsteken, aan de achterkant pak je van daaraf gezien alleen de achterste helft op.

Verzetten

Soms is het bij rondbreien nodig de eerste of de laatste steek te verzetten van de ene naald naar de andere. Wanneer je de eerste steek naar de laatste naald moet verzetten brei je deze aan het eind van de vorige toer over van de eerste naar de laatste naald. Moet je de laatste steek naar de eerste naald verzetten dan doe je dit aan het begin van de toer en brei die steek deze toer niet mee. Meestal moet je dan ook van de andere naalden een of meer steken verzetten en af en toe moet je alle steken opnieuw verdelen.

Algemene opmerkingen

Brei kantwerken niet te strak, neem desnoods een maat dikkere naalden om een open effect te krijgen. In de voorbeeldstalen op de foto's bij de patronen heb ik wel wat strakker gebreid met katoen. Met dunne wol en op dikkere pennen wordt het natuurlijk veel opener, zie de voorbeelden hiernaast. Verder merkt Christine Sluter op dat je de aanwijzingen secuur moet opvolgen en in haar eigen volledig uitgeschreven versie kun je inderdaad makkelijk iets missen. Bij de schema's kan dat gebeuren wanneer een combinatie van steken erg vaak in een toer wordt herhaald, dus dan moet je steeds goed tellen. Soms zijn er meerdere omslagen na elkaar, dan is het goed opletten dat deze in de teruggaande toer allemaal gebreid worden. Als je wat meer gewend raakt aan dit soort patronen dan merk je dat het best meevalt en wijst het zich vanzelf, maar soms kan het onlogisch overkomen, bijvoorbeeld om een effect te bereiken dat je pas later ziet, vooral bij het vormen van de puntjes, dus gewoon blijven volgen wat er staat. Zet voor de heen en weer gebreide kantjes en manchetten exact zoveel steken op als er bij het patroon staan vermeld. Bij de rondgebreide patronen moet je een veelvoud van het genoemde aantal opzetten.

Aanwijzingen bij de patronen en schema's

Materiaalgebruik

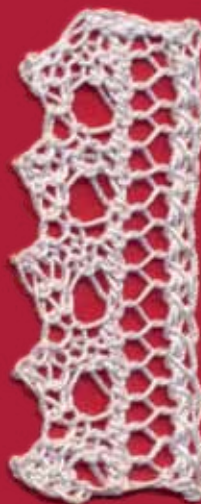
In hoofdstuk I t/m V van dit deel zijn de stalen gebreid met katoenen garen DMC Babylo nr. 20/12 op naalden 1,25 mm. Christine Sluter raadt aan om met 'losse hand' te breien. Zorg ervoor dat de naalden ongeveer twee keer zo dik zijn als wat je voor dat garen normaal zou gebruiken, om een kantachtig effect te krijgen. In het exemplaar van het boek dat ik zelf heb zitten staaltjes die met een soort naaigaren zijn gebreid op naalden van circa 1 mm. De neiges (kantrandjes) werden in die tijd

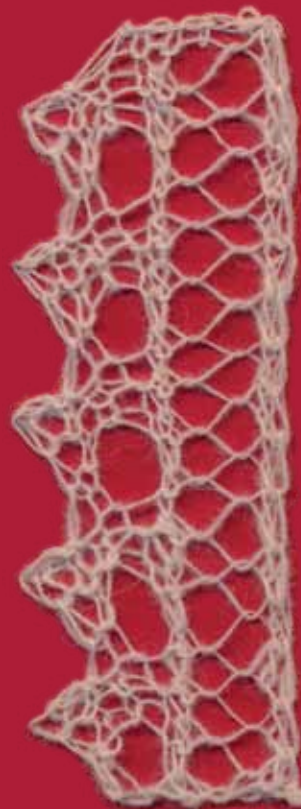
Linnen garen
Holma-Helsinglands 35/2
naalden 1 mm

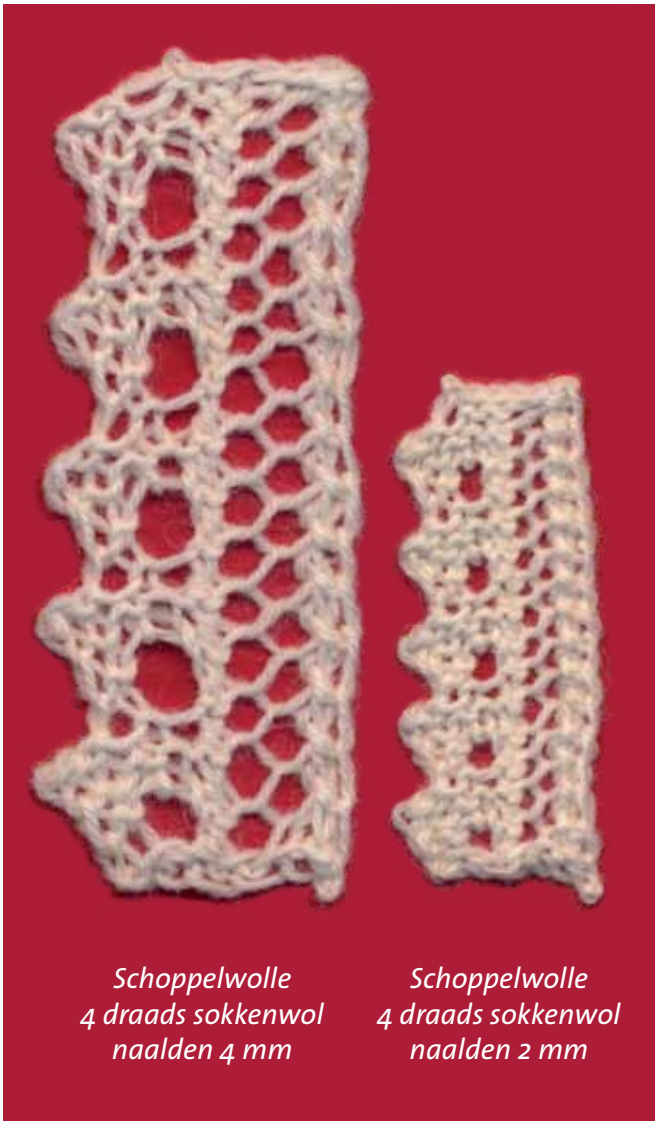
Linnen garen
Holma-Helsinglands 35/2
naalden 2 mm

Haak- en breikatoen
DMC Babylo 20/12
naalden 2 mm

Kantwol
Jamieson & Smith
1 draads (cobweb)
naalden 3,5 mm

Schoppelwolle
4 draads sokkenwol
naalden 4 mm

Schoppelwolle
4 draads sokkenwol
naalden 2 mm

meterslang van dun katoenen of linnen garen gebreid om aan jassen of ondergoed te naaien, langs de hals en armsgaten of onderaan een onderbroek of onderrok.

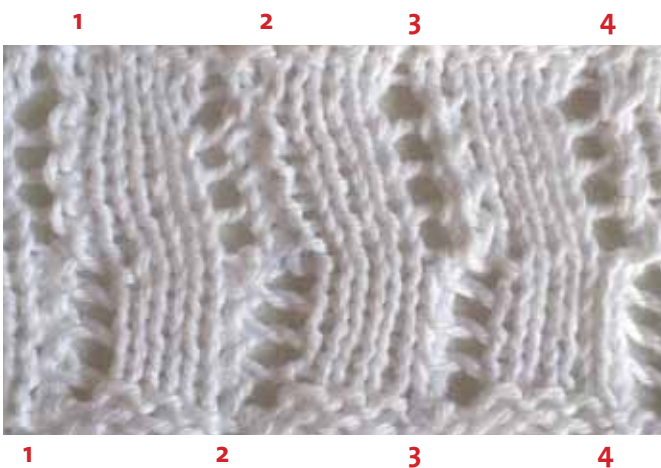
Links zie je op ware grootte wat voorbeelden van hetzelfde kantje in diverse materialen.

De manchetten en het schelkoord van hoofdstuk IV en V kunnen beter met dun garen (bijvoorbeeld linnen naaigaren of zijde op naalden van 1,5-2 mm gebreid worden.

In hoofdstuk VI en VII zijn de stalen gebreid met Durable breikatoen nr. 12 op naalden van 1,5 mm. Deze patronen zijn bedoeld om rond te breien en werden in de 19e eeuw toegepast als mutsen- of kousenranden.

Dit type moderne breikatoen lijkt op wat werd gebruikt voor kousen en mutsen van rond 1900 en later. In Christine haar tijd werd met nog dunnere katoen gebreid op naalden van 1-1,25 mm. Deze dikte is nog wel te koop als haakgaren of perlé nr. 20 of 40, maar met dat type garen loop je het risico dat het bij een wat groter werkstuk (bijvoorbeeld een kous) bij de gedeelten in tricotsteek gaat draaien of scheeftrekken. De meeste kousenrandmotieven zijn ook goed heen en weer te breien, je vind daarvoor aanwijzingen bij het betreffende patroon.

Uiteraard kun je de patronen ook uitvoeren in kantwol of dikkere wol en toepassen in sjaals of een rand aan een trui. Het breiwerk als het klaar is vochtig opspannen verfraait het eindresultaat.

Links zie je het effect van verschillende manieren van samenbreien. Vanaf links **1** 2 verdr av sbr, **2** 2 av sbr, **3** 2 verdr r sbr, **4** 2 r sbr.

In de onderste 8 toeren komen de omslagen rechts van de mindering, in de volgende 8 toeren links daarvan. De teruggaande toeren zijn av gebreid, behalve bij de av minderingen (1 en 2), die steken zijn aan de AK r gebreid

De schema's

Lees voor je begint met een patroon eerst de extra informatie die er bij staat.

Alle patronen worden weergegeven in een telschema.

Voor de betekenis van de symbolen zie de legenda's op pagina 14 en pagina 62 of de bijgevoegde boekenlegger.

Heen en weer breien

Deze schema's (hoofdstuk I t/m V) zijn zo getekend dat de voorkanttoeren in wit en de achterkanttoeren in een licht oranje kleur zijn weergegeven.

Lees de toeren aan de voorkant (VK) van rechts naar links en aan de achterkant (AK) van links naar rechts. De symbolen lees je bij heen en weer breien zowel voor als achter precies zoals ze staan getekend.

Zie de legenda op pagina 14.

De meeste kantrandjes worden zowel voor als achter tussen de gaatjes vooral recht gebreid zodat ze eigenlijk twee goede kanten hebben en niet gaan omkrullen.

Rondbreien

Bij de rondbreipatronen zijn alle symbolen in de schema's getekend zoals je ze aan de goede kant breit. Wil je deze motieven toch heen en weer breien, dan moet je die symbolen voor de even toeren (AK) anders interpreteren.

Dit is even wat lastiger, maar het went snel.

Zie daarvoor de legenda bij de betreffende hoofdstukken (VI en VII) op pagina 62.

Toepassingen

In hoofdstuk VIII zie je enkele wollen werkstukken zoals ze in het boek staan. In het extra hoofdstuk IX vind je een paar wollen polswarmers en een sjaal naar mijn eigen ontwerp, gebaseerd op kantpatronen van Christine Sluter.

De polswarmers zijn als apart patroon al eerder verschenen op mijn website, maar voor dit boek geheel herzien.

www.nederlandsgebroid.nl

Afkortingen

AK	=	Achterkant van het werk
VK	=	Voorkant van het werk
r	=	recht
av	=	averecht
sbr	=	samenbreien
abo	=	overhaling (uitleg zie pagina 7)
verdr	=	verdraaid
nld	=	naald (breipen)
st	=	steek of steken
toer	=	1 ronde of bij heen en weer breien 1 x helemaal van rechts naar links of andersom